

Р 1574130

Сергій ПАВЛЕНКО

ГЕТЬМАН
Іван Мазепа

ПЕРШЕ П'ЯТИРІЧЧЯ
ПРАВЛІННЯ

«МИСТЕЦТВО»

У книзі відомого дослідника Гетьманщини Сергія Павленка опрацьовано практично невивчений пласт джерел щодо перших років правління гетьмана Івана Мазепи. Згідно з ними правитель Гетьманщини постає як енергійний державник, який формував довкола себе команду однодумців, жорстко боровся із тими, хто мріяв розбудувати промосковську Україну. Уже з перших місяців свого правління володар булави пішов на введення в оману царського уряду в поділі фінансів скинутого І. Самойловича та в налагодженні потаємних дипломатичних контактів з Варшавою. Демонструючи-декларуючи на словах вірнопідданість Москві, гетьман зі своїми однодумцями насправді у 1690-1692 рр. намагався порвати з нею, утворити за допомогою Кримського ханства та Речі Посполитої Руське удільне князівство.

Історик піддає гострій критиці проімперські концепції плідної співпраці І. Мазепи з царем Петром I після дворцевого перевороту 1689 р., викриває тенденційні фальсифікації подій, які подаються як повстання проти Батурина.

У книзі на широкій документальній основі показано заходи гетьмана щодо проведення в Гетьманщині референдумів про поліпшення податкових зборів, фінансування війська та державних інституцій. Під патронатом правителя автономії проходила й реформація Київської митрополії, вибори її провідних духовних очільників, кардинально вирішувалася проблема збільшення доходів монастирів.

Книга дає змогу читачу по-новому переосмислити ранній період гетьманування володаря булави, деталізує реалії приходу його до влади на Коломаку, показує рейментаря як талановитого організатора військових дій. Автор детально вивчив контекст доби, що сприяло виявленню нових подробиць заходів І. Мазепи та його спільників, драму й трагедію «самостійників», які не змогли реалізувати свої проєкти через складні реалії буття сусідніх країн.

ЗМІСТ

6	ВСТУП
12	1. КОЛОМАЦЬКА РАДА
20	2. ГОЛІЦИНСЬКІ СТАТТІ
29	3. УПОКОРЕННЯ СВАВІЛЬНИКІВ
36	4. ПЕРШИЙ ОБМАН ГОСУДАРІВ
47	5. ОБЛАШТУВАННЯ В РЕЗИДЕНЦІЇ. БАНКЕТИ
53	6. «СВІЙ» ДЛЯ ВАРШАВИ, «ЧУЖИЙ» ДЛЯ МОСКВИ
61	7. ДОНОСИ
69	8. РОЗГРОМ ОПОЗИЦІЇ
78	9. ФОРМУВАННЯ КОМАНДИ ОДНОДУМЦІВ
87	10. ДОНОЩИК ТА ДОРАДНИК №1
92	11. БУДІВНИЦТВО НОВОБОГОРОДИЦЬКОЇ ФОРТЕЦІ
100	12. ГОЛОД У КРИМУ 1688 Р.
105	13. ПОДІЛ КИЇВСЬКОЇ МИТРОПОЛІЇ
113	14. ПОРАЗКА В РЕЛІГІЙНІЙ ДИСКУСІЇ
124	15. ДРУГИЙ КРИМСЬКИЙ ПОХІД
137	16. ПРИЇЗД УКРАЇНСЬКОГО ПОСОЛЬСТВА У МОСКВУ
144	17. ДВІРЦЕВИЙ ПЕРЕВОРОТ
155	18. МОСКОВСЬКІ СТАТТІ
161	19. ПІД СТРАХОМ АРЕШТУ
169	20. МІСІЯ СОЛОМОНА
177	21. АЛІБІ ЗМОВНИКІВ
183	22. ЖЕРТВА ТАЄМНОГО ЗАМІРУ
194	23. КРИМСЬКА МІСІЯ П. СУЛИМИ (ПЕТРИКА)
215	24. УКРАЇНСЬКЕ КНЯЗІВСТВО ЗРАЗКА 1692 Р.
226	25. КОНФЛІКТ ГЕТЬМАНА З В. КОЧУБЕЄМ 1692 Р.
237	26. РОЗБУДОВА КИЇВСЬКОЇ МИТРОПОЛІЇ
246	27. ПОДАТКОВІ РЕФОРМАЦІЇ
254	ПІСЛЯСЛОВО
256	ДЖЕРЕЛА, ЛІТЕРАТУРА ТА ПРИМІТКИ
310	ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК
317	ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК